

» Nu har vi haft et meget skarpt fokus på Danmark uden for de store byer, fordi det har været negligeret og sjoflet gennem mange år. Nu skal vi også have fokus på resten.

JAKOB ELLEMANN-JENSEN, politisk ordfører (V), i Berlingske

36 pct. af idrætslærerne fortæller i rundspørge til Dansk Skoleidræt, at udskolingselever sjældent eller aldrig går i bad efter idræt.

PÅ KANTEN

I et guddommeligt lys

privatskoler. Det skal sikre en mere ligelig fordeling end i dag. Forslaget er både rimeligt og nødvendigt, fordi vi ved, at vi alle bedst lærer et sprog og en kultur ved at omgås mennesker, der taler sproget og lever i kulturen.

Med dette forslag kan vi sikre en langt mere ligelig fordeling på landets skoler, og at uddannelsessystemet i langt højere grad bidrager til integrationsindsatsen.

Forslaget kan måske lyde som et opgør med den selvbestemmelse, som privatskolerne råder over. Det er ikke tanken. Vi stiller blot et rimeligt krav om at bidrage til fællesskabet.

Privatskolernes øvrige frihedsgrader ønsker vi ikke at ændre ved.

I øvrigt har vi det sådan, at så længe samfundet betaler for majoriteten af privatskolernes drift, er det også kun rimeligt at stille krav om, at de bidrager til fællesskabets opgaver.

at det derfor ikke giver mening at fremlægge en anlægslov, hvis der ikke er penge til at bygge forbindelsen.

Der synes dog nu at være lys forude, for i svaret til Bjarne Laustsen sagde ministeren, at ”pengene til flere infrastrukturprojekter i Danmark er der efter 2020. Beslutningerne om hvilke infrastrukturprojekter, der skal igangsættes, kan træffes før 2020. Og det håber jeg, vi kan gøre også gerne i den her valgperiode.”

Erhverv Norddanmark kan ikke være mere enig. Den politiske proces tager lang tid, og derfor er det nu, vi skal have det nødvendige juridiske grundlag på plads.

Vi er helt på det rene med, at det ikke nødvendigvis er statskassen alene, der skal betale forbindelsen.

Men tilstedeværelsen af den tredje Limfjordsforbindelse ved Aalborg har afgørende betydning for vækst og velstand i hele regionen, så finansieres – det skal den.

STEVNS: Der er kunstnere, som får så stor gennemslagskraft i en landsdel, at man tror, at kunstneren har sin rod i denne landsdel. Sådan har jeg det med Niels Larsen Stevns (1864-1941).

Jeg har altid troet, at han var nordjyde. Det er han ikke.

Jeg mindes besøg på Hjørring Kunstmuseum, i Brinck Seidelins Gade 10, i min ungdom, hvor Stevns fresker tonede frem i læsesalen. Huset, som i dag udgør Sparekassen Vendsyssel, men på Stevns tid, rummede byens såkaldte centralbibliotek.

Netop disse fresker er årsagen til min vildfarelse om, at Stevns var nordjyde, fordi hans formidling af det nordjyske landskab og dens huse er så levende og følsomt formidlet.

HVER GANG jeg er på udstillingsbesøg på Herregården Børglum Kloster eller kører forbi, tænker jeg på Stevns, som så smukt har malet det bygningssæt.

Nej, Stevns, er født på Stevns, som navnet antyder, og han fik tilnavnet på Kunstakademiet i København, af studiekammeraterne.

Det er samtidig en realitet, at Vendsyssel Kunstmuseum i Hjørring, som museet hedder i dag, i 2009 fik en tilbygning, med netop Stevns Videnscenter, som rummer en stor samling værker af kunstneren, ligesom langtidsdeponeringer fra bl.a. Louisiana og Østsjællands Museum gør det muligt at lave skiftende, tematiske udstillinger.

Derudover har centeret tilknyttet en forskningsenhed i løbende udvikling.

STEVNS' fresker i Hjørring blev en længe ventet mulighed for historiemaleri ovenpå succesen med at iscenesætte H.C. Andersens liv ud fra selvbiografien ”Mit livs eventyr” i Mindehallen ved H. C. Andersens Hus i Odense via fresker i rotunden. Hvor det i Odense var det teatraliske element og en stor psykologisk indsigt i mennesket Andersen, som viste Stevns talent, blev det i Hjørring selve tilværelsen der var omdrejningspunktet, med fokus på to dramatiske højdepunkter i Vendsyssels historie.

Den ene af de to fresker har oprøreren Skipper Clement som samlende skikkelse, den anden bondefører, Lars Dyrskjød (1560-1644).

EN AF de vigtigste forberedelser i Stevns omhyggelige arbejde med opgaven, var en lang rejse i Jylland til samtlige relevante lokaliteter, hvis egenart han fastholdt til senere brug i en række gennemarbejdede akvareller og oliemalerier.

I dette forberedende arbejde er det klart, at Stevns' sædvanlige fortolkning af lysets guddommelighed kom til at spille ind. Dette ”-i en så-

» I serien på tre billeder af Skipper Clement er han skildret som leder af bondeoprøret mod adelen.

dan grad, at koncentrationen i selve freskerne i nogen grad flyttede sig fra gudløse begivenheder på jorden til de himle, der hvævede sig så grænseløst over dem”, som Mikael Wivel beskriver det i 1994.

Mikael Wivel har haft en livslang passion for kunstneren, som blev indledt med et møde med en kurv en gang i 70'erne, som stod hængt på Statens Museum for Kunst. En arv fra Stevns enke, Anna, som rummede skitser og tegninger, som er blevet grundstenen i Wivels specialeafhandling og senere doktordisputats om kunstneren.

I SERIEN på tre billeder af Skipper Clement er han skildret som leder af bondeoprøret mod adelen.

Egentlig var han søofficer under Christian d. 2 og i perioden 1525-34 som fribytter, der ernærede sig ved kaprervirksomhed.

I billedserien ses Skipper Clement som feltherre, der leder slagets gang.

Han ender senere med fængsling og halshugning. I det andet freskomaleri, som også består af tre billeder ses Lars Dyrskjød kæmpende med vendelboerne mod svenskerne. Lars Dyrskjød var delefoged og havde gården Ågård i Ørum.

Historien på maleriet er hentet fra Lars Dyrskjødts sidste døgn på jorden i 1644, inden han blev skudt. I billedet ses svenske tropper ved Aalborg, klar til at sætte over den tilfrosne fjord, for at erobre resten af Jylland. Men vendelboerne samler bondemilitsen ved Nørresundby og kæmper bravt mod svensken anført af den 84 år gamle Lars Dyrskjød.

I BEGGE freskomalerier er grundtonen komplementærfarveeffekten mellem violet og gul, som netop er den stærkeste kontrast mellem lys

og mørke i farvecirklen, som understreger Stevns fokus på lyset, som den stærkeste magt, og ikke et tilfældigt lys, men Guds lys.

Stevns var af den mening, at alt lys på jorden var en slags symbol på Guds allestedsnærværelse. I 1933, i tiden med arbejdet på freskerne i Hjørring, tildeles Stevns den ærefulde, Thorvaldsen Medalje, og freskerne opfattes da også som hovedværket i hans kunstneriske karriere, en slags åndeligt testamente.

AT STEVNS skulle ende som en af modernismens forløbere, lå ikke i kortene. Han blev født i Gevnø på Stevns, hvor faderen var tækkemand og træskomager. Allerede 12 år gammel stopper Stevns' skolegang og han kommer ud at tjene, men snart får han betændelse i højre knæ, som gør ham sengeliggende i hjemmet i fem år, afløst af gang med krykker.

Det er i denne tid tanken om et liv som kunstner begynder at forme sig.

I et interview, i 1993, med Christian Houmark, fortæller Stevns, hvordan billeder fra familiens almanak havde inspireret ham til hans første kunstværk, en gengivelse af Thorvaldsens Kristus i Frue Kirke, formet af ler, hentet i haven, som senere førte til træskærerarbejde.

I 1882 begynder han at gå til husflidsundervisning i træskæring, men han er allerede da en dreven træskærer, og året efter begynder han på Vallekilde Højskole, hvor han endelig beslutter sig for at blive kunstner, og kommer herefter på Teknisk Skole i København, som slutter med en læreplads i et dekorationsmalerfirma, hvor han bliver udlært i 1887.

GANGEN i det kunstneriske miljø i København fører ham til Zahrtmanns Skole og senere Kunstakademiet, og det er her, han møder Joachim Skovgaard, som snart hyrer ham som sin mest trofaste ledsager i arbejdet med at udsmykke Viborg Domkirke hvor han arbejder fra 1895-1906.

I 1905 bliver Stevns medlem af Den Frie udstilling og kan fra nu af

kalde sig selvstændig kunstner. Først herefter tager Stevns sin første studierejse til Italien, som bliver til flere.

OPGAVERNE begynder nu at strømme ind. I 1918 maler han et værk til Vendsyssel, nemlig udformning af den trefløjede altertavle til Vrensted kirke, som fortsat kan ses. 1922 gifter han sig med sygeplejerske Anna Elisabeth Pedersen, men parret efterlader sig ingen børn.

At Stevns i perioder har været overset i kunstnermiljøet skyldes især hans religiøsitet, som har skygget for hans pionerarbejde i ekspresivt, modernistisk maleri.

Tiden har ikke været moden til hans fokus på bibelske motiver.

Noget tyder dog på, at Niels Larsen Stevns har fået en velfortjent renaissance med sit personlige videnscenter, og hans maleri bærer en kilde til eviggyldig tro på lysets og Guds magt.

De sidste ord fra Stevns, i interviewet fra 1933, er da også: ”...Lyset giver alt, er alt, Mørket intet... Gud lader det regne paa Retfærdige og Uretfærdige, han giver med rund Haand til os alle, om vi beder om det eller ej...”.

MARIA STENS-GÅRD POULSEN

er lektor i gymnasieskolen. Cand. mag. i kunsthistorie og dansk, Aarhus Universitet 2009. Censur ved Lærer- og pædagoguddannelsen. Hjemmeside: www.mariastensgaard.dk.

